

НА ДЗВИЧАЙНЕ ЩОДЕННЕ ВИДАННЯ

ОД РЕДАКЦІЇ

Вчора, 18 жовтня, у парижському Палаці Справедливості розпочато суд над Самуїлом Шварцбардом, убійником Симона Петлюри. На час процесу редакція «Тризуба» випускатиме надзвичайне щоденне видання, аби вийти тим на зустріч законним потребам українського громадянства знати все, що робитиметься за час судової розправи.

Без сумніву, потреби ці начеб то могли бути задоволені чужомовною пресою; процес викликав колосальний інтерес європейської, а до певної міри й світової opinіi, і повідомлення про нього розходитимуться з зали французького суду по цілому світу.

Але інтереси чужинців і інтереси українські що-до цього процесу не ті самі, а де в чому будуть і просто протилежними. Бо ж те, що для чужинця часом буде лише оригінальною, екзотичною рисою, — те саме для українців може бути трагічним переживанням.

Нам потрібний тому сей орган, який дав би українське відчуття цілої справи, українські настрої що-до неї, український її аналіз. І то — незалежно від того, який буде перебіг судової розправи, незалежно від того, що будуть говорити чи писати про неї ворожі нам чи ласкаві до нас чужі люди і чужа преса.

Потрібний такий орган на цей час і для української еміграції, але особливо потрібний він там, на далекій батьківщині нашій, — на Україні. Еміграція, будь що будь, живе по країнах, де боля слова і волю друку не прибито московськими чоботами; поруч з пристрасним викладом почує вона з чужої преси і справедливий присуд. А там, на окупованій нашій землі, немає іншої преси, як большевицька; там — гори фальшованих наклепів та голої брехні встелють шпальти червоних газет, на яких говориться про судову розправу в Парижі. Закордонної преси туди не пускають, але «Тризуб» знайде свої шляхи до українського громадянства на батьківщині.

Однак, не тільки це завдання має на увазі редакція. Перед нею стоїть ще й друге завдання, може далеко більше важливе за перше. Редакція має своєю метою не тільки освідчення громадянства; вона мусить ще зібрати, заховати і зберегти для майбутнього усі ті лінії, по яких піде судова розправа, усі ті настрої, що встануть за цей час в українських серцях. Бо ж знаємо ми всі, що вбиваючи славного лицаря землі української, вороги наші прямили свої

Симон Петлюра.

ПРОЦЕС

Сьогодні в суді присяжних у Парижі почали розглядати справу убийці Головного Отамана. Процес цей, що має наскрізь політичний характер, набуває великого значіння. Велика його вага для нас та великі труднощі ставить він перед нами. По за складністю цієї справи, де замішано так багато протилежних елементів, труднощі ці ще ускладнює те, що на боці злочинця, в його обороні, стали його земляки. По за тверезими й розсудливими голосами американських жидівських організацій на чолі з Л. Маршалем, що знайшли своє виявлення у відомій резолюції, майже все жидівство творить єдиний фронт, беручи справу Шварцбарда за свою. А за світовим жидівством чимало сила: в його руках значні фінансові засоби, під його впливом значна частина преси. Знаходять собі в своїх заходах виправдати ганебного

вбивцю жиди допомогу в усіх ворожих українській державності елементах. Немає вже що й згадувати, як усім, чим можуть, стають в допомозі Совіти. А за червоною Москвою так само біла та чорна: російська емігрантська преса дає тому чимало ілюстрацій. Додає свого й польська еміграція. А Ліга Прав Людини, що так охоче протестує проти кожного терору крім червоного, теж поспішає на поміч, подаючи анкету, де ми знаходимо низку найвільніших людей з великими іменами.....

Проти нас страшна сила, проти нас намагаються мобілізувати світову opinію.

А ми — українська еміграція — розкидані, розпорошені, достатки наші невеликі. І все ж, не зважаючи на це, на сьогоднішній день для оборони світлої пам'яті національного вождя, для захисту честі українського народу — зроби-

стріли в саме серце нашого народу; бо відчуваємо, як цими днями шелестить і перегортається сторінка нашої історії. Бачимо вже й сьогодні, яке велике значіння матиме цей процес у майбутньому, але до якої міри виросте це значіння в історії передбачати зараз не можемо.

Свідома цих завдань, редакція викладатиме тому перебіг судової розправи та всього, що зв'язане з нею, не методом узагальнень, тих чи інших думок та міркувань, а методом фактів. Бо думка та узагальнення — річ мінлива, а факти — вічні.

Миса Симона Петлюри.

лено багато: всюди організовано комітети вшанування і оборони, які розвинули велику діяльність. Звідусіль озвалися і зібралися до Парижу свідки. Як це не трудно для скрутних емігрантських обставин: зібрано багато матеріалу, складено низку меморандумів та поясняльних записок, виготовано військові мапи; видано нарешті дві книжки.

Зроблено все, що було в спроможности нашої; звісно, — менші наші можливості, менші наші засоби, але кожен на сьогодні виконав свій обов'язок.

І озираючи сьогодні перед боєм наші позиції та їх укріплення, наші сили, резерви та боеві запаси, ми спокійні.

Цю певність і цей спокій дає нам свідомість нашої правоти. А її ще зміцнює переконання, що зроблено те, що ми повинні були зробити, і що можна було зробити.

Ще більше спокою й певности додає нам хитра тактика наших супротивників.

Боротьба непримиренна і кривава точиться між Україною і окупантами. У цій боротьбі червона Москва береться всіх засобів: останнє її діло — трагічна смерть Головного Отамана, цього найстрашнішого її ворога.

І до цієї боротьби між Україною і Москвою, жида, перейнявши на себе оборону Шварцбарда і його огидного вчинку, заплутують жидівсько-українські відношення.

Фатальна помилка. Звичайно, Москва з того радіє: це вода на її млин. В її інтересах роздмухати найменший вогник ворожнечі між ріжними народами на Україні, роз'ятрити рани, збільшити загострення. І вона з цього засобу користувалася і користується влучно.

Ми ж завжди розрізняли і розрізняємо наші змагання з одвічним ворогом, нашу боротьбу з червоною Москвою і відносини наші з тим чи іншим народом, що його представники так само живуть на Україні.

Одне — боротьба з Москвою, друге — жидівсько-українські відносини.

Вловившись на большевицьку вудку, допустившись фатальної помилки, жида намагаються тепер розбити й поріжніти між собою українців. Виставляючи найстрашніші обвинувачення, обкидаючи брудом покійного Головного Отамана, Уряд, Армію та його найближчих співробітників, жида запевнюють, що вони виступають проти українського народу, що вони зостаються приятелями нашого визвольного руху.

Та марні надії. З цими заходами роз'єднати і розсварити нас їм не пощастило, і не пощастить і далі. Окрім нечислених одиниць (у кожного народу, на його сором, знаходяться свої Винниченки) та дрібних купок, що з вузьких егоїстичних та сектанських міркувань ідуть проти власного народу на зустріч

жидівським бажанням, український загальний виявив у справі оборони доброго імені Отамана і всієї Армії надзвичайну єдність. Студентський протест, що до його приєдналися сотні організацій, що його вкрили тисячі підписів, перед широким світом засвідчив це на останньому міжнародньому з'їзді в Римі. А той факт, що до нього прилучилися українські громади на далекому сході в Китаю, що під ним ми знаходимо підписи з Галичини, говорять про спільність почуття і єдність настроїв цілої української нації. Та й нема в тому нічого дивного, коли навіть в обвинувачуючому акті безсторонній прокурор констатує, що С. Петлюра для його земляків «був апостолом свободи і незалежності краю і втіленням отчизни української».

Далі, заслїплені ворожнечою та жагою помсти жида переоцінюють значіння процесу. Їм здається що настав момент раз назавжди покінчити з українською державністю, за якої вони зазнали чимало лиха. Настав момент перед цілим світом запламувати, опаскудити саму ідею української незалежності. Прийшов час раз на завжди вирішити жидівсько-українські відношення. Їм здається що виграна справа — це здобуття тієї стратегічної позиції, що рішає долю не тільки бою, не тільки кампанії цілої, а й цілої боротьби.

Ми инакше розцінюємо вагу справи і підходимо до процесу з иншого погляду, з ширшим масштабом.

Звісно, той чи инший вислід процесу має певне значіння. Але справи він не рішає. Це для нас тільки один з етапів боротьби, що давно вже почалася і точиться далі.

Не в Парижі почалася та боротьба — боротьба за волю України, не сьогодні і не тут вона скінчиться.

Так само од віку складалися відношення між українським народом і жидівським населенням, що живе на його землі. І не тут в Парижі вирішаться вони, а там на Україні. І на це для нормального їх вирішення в інтересах всієї України, всієї людности, потрібно часу, розуму державного, волі, взаємного зрозуміння.

Ми з повним довір'ям ставимося до суду французької республіки, що на його долю поклада розважити таке далеке і чуже йому діло. Тому, при всій добрій волі дуже трудно західньому європейцеві перейнятися психологією людини сходу, зрозуміти її, з'орієнтуватися в тих обставинах, що їх витворили там на безмежних просторах східньої Європи одвічний гніт, велика революція та нескінчена війна.

Незалежно від того чи иншого вироку, для нас значіння процесу в иншому: розгорнути перед світом правдиву картину нашої визвольної боротьби, героїчних змагань до власної державности, збити ганебні наклепи з світлої пам'яті Головного Отамана, Уряду, Армії, всього нашого народу.

Крім того, процес поклав на нас обов'язок зібрати великий матеріал, що потрібний не тільки для французького суду, а і для суду иншого, що приїде пізніше: для суду історії.

Все минеться, одна правда зостанеться.

АКТ ОБВИНУВАННЯ

Після укладки династії Романових, багачий і родючий ірраді України, що був складовою частиною несамоцільної Російської імперії, утворив революційний парламент, «Центральну Раду», де були представлені різні місцеві національності а саме: українці, росіяни, поляки та жиди.

Виповняючи владу було доручено Генеральному Секретаріату. Україна стала незалежною державою з столицею Київом.

У листопаді 1917 р., єврей пішов того, як тимчасовий уряд Керенського в Росії був евакуйований більшовицями, Центральна Рада проголосила Українську Народню Республіку, яку було створено 22 січня, і яку згодом визнали Франція і Англія.

Стоючи перед особливим запустілим обставинами та величезним грузом війни, республіка була позбавлена до певної тої тяжкою існування, усіх своїх військ, а до того-ж на неї почали набивати ненависть.

Черноя армія захопила вперше Київ, її столицю.

Українському уряду пощастило одержати від допомоги німців, які порадувалися в країні до грудня 1918 р., проголошення гетьманом генерала Скоропадського.

Під цей час прийшов до влади, спершу як міністр, а згодом і до найвищої влади, російський отаман та президент Тимчасового уряду, український громадянин п. Петлюра, який відіграв значну роль в короткій історії цієї молоді республіки. В загальній оцінці своїх земляків він був згодом воїна та незалежності, вітчимом батьківщини-України.

Проте йому не пощастило довести до остаточного тріумфу цю справу, який він приписує собі з таким запалом та відданістю. Після довгої та кривавої боротьби місцеві він залишив Україну, що піддала під соціалістичний режим.

Емігрантом, спершу в Польщі, він згодом, у жовтні 1924 р. оселився в Парижі і жив відносно, самим скромним і самим скромним життям.

25 травня 1926 р. вночі 2 год. 15 хв., він виходив з ресторана Шартье на вулиці Расін, де обидва і, влучив тютюваром правою, примушував до Бульвару Сен-Мішель.

Коли він поринувся з угаряною Жібер, привітаний на першому поверсі, на розі вулиці і бульвару, до нього наблизився суб'єкт, відкритий, у який бачу, без шапки і змершав на українським: «Пане Петлюро», питаючи, чи то дійсно він. Той не мав ніякої відповіді, він додав: «Борючись сапаше!».

П. Петлюра оборонним рухом відкинув свою налічку. Одразу суб'єкт витяг з кишені револьвер, тиснув єлиск і стріляв у нього вперше, після чого дав ще два стріли, один за одним.

П. Петлюра швав, роблячи благодушні рухи і кажучи: «Боже мій, досить, досить!» Без жадної жалості, холодно і з зверхністю, згідно вимові одного з свідків, наданих стріляти ще чотири, чи п'ять разів у жертву, повторюючи кожного разу: «Це за програми, це за вбивства!» Після сьомого стрілу зброя перестала функціонувати, і він був заарештований поліцейським агентом, якому висловив задоволення кажучи: «Я ніби убивцю!».

П. Петлюро було перенесено до шпиталю Шаріте, де він умер кілька хвилин по тому. Весирити установили, що він був ранений шістьма кулями.

Перша куля попала спереду в праве плече, але зробила тільки поперхуву рану і зовсім не спричинилося до смерті.

Друга попала в підборіддя з правого боку, але не пройшла і зробила тільки поперхуву рану.

Третя ударила в черешку лопасті з правого боку, і влучив в напірній зирпа ліворуч спереду назад і злегка згоря на нозі, зробила скрізь рану черешку лопасті і, вийшла на ривні злого клубу.

Четверта попала в черешку лопасті зліва, і, влучив в напірній спереду назад, згоря на нозі, вийшла також на ривні злого клубу. Ці дві кулі в своїм переході пробили в трьох місцях кишки і мезентер.

П'яте вони не грали ніякої ролі в смерті.

ті, бо ранні, спричинені ними, не мали часу відлунувати, а отже на ту швидкість, з якою шита була вбива жертву. Ці останні кулі, яка дуже швидко принесла до смерті, ударила в грудну лопасті спереду, зліва, майже на висоті грудей, влучив в напірній зліва направо, спереду назад і дуже злегка згоря на нозі, пройшла в кількох місцях зліва легке та серце і вийшла на ривні останнього міхребра. Вона викликала великий шкідливий вплив в інтерв'яльності лопасті, праву та ліву та в передсердечку, і таким чином стала причиною швидкої смерті.

Коли поліцейський агент, який мусів був захищати злочинця, від обурених ним підданців намагався свідки, привів його на Олександрівський поліцейський пункт, на якому знайдено було цей паперу з віршієм з Енциклопедії Larousse і в палісієм портретом П. Петлюри та газета «Українській Вісти», де також була репродукція фотографії бувшого Головного Отамана: газету було єсвідено так, щоб видно було єсвід.

Револьвер був налібра 7 м. 35 м. марки Меліор, з порохами патронном, що зустріли в своїй з одною неспридієною системою. Шість патронів було знайдено на бруку. Зброя отаке була наладована перед злочинством на німів зброя.

Довідавшись, що жертва його вмерла в шпиталі Шаріте, убивець вининн велику радість і з захватом стиснув руку поліцейського агента, який повернувся до комісаріату і привів це звістку.

Він записав, що зупу його Шварцбард Самуїл, що має 38 років, народився в Росії в Смоленську, жид, 32 х років життя, він вперше на Україні і двою жим у Басті. Під час Європійської війни він вступив у Франції в Чувоземний Лейон; Рашенці на французькому фронті, він повернувся у свій ірраді і прошивав там на Україні, то в Брюму. Таким чином він бачив гуртом побіжних жидів та амаль програм, і це розрадиює серце відносно жадності в його душі сповна цимозного жаху. В Одесі він чув про Петлюру і скоро персонально, що той був оповідальним автором цих зверствостей, організатором програмних відносин.

Повернувшись до Франції, де він осів на старо, Шварцбард натуралізувався і відкрив з 1920 р. магазин годинників та біжутерії в Парижі, 82 бульвар де Мінель-монтан. Займаючись і далі російським рухом проти жидів, він хотів працювати по програму. Тимчасом Петлюра, вигнаний з України Московським урядом, емігрував спершу в Польщу, а згодом, у жовтні 1921 р. оселився в Парижі.

В 1925 році французькі обставини, які в оповідально злочинці, поєнують, — як думка про злочинство пропонується у нього в душі, і не виповання її було приєснене.

Довідавшись, що бувний Президент Українського Уряду був співробітником журналу «Гризуабу», який виходив на українській мові, він купив цю газету і констатував, що вона робила антиєврейську пропаганду. Він записав, що бувний отаман протестував в своїх статтях проти наділення землі російським жидом і загрозжував їм новими програмами.

Читання цих різних статей привело насчет до Шварцбарда до твердого постанови убити Петлюру, щоб помститися за своїх одновірців і щоб принизити надалі ці побойа.

Він купив собі револьвер. Та не бачивши ніколи того, кого хотів убити, почав шукати спершу серед своїх знайомих в пресі людей, які могли б показати йому Петлюру, або дати його адресу. Не добившись жадних наслідків, він постановив купити портрет Петлюри. Він знайшов один у Енциклопедії Ларуса, віршав його і написав його на листок паперу, який послав завжди при собі.

Він блукав вулицями Латинського кварталу, думаючи, що жертва його тут живе. Одного разу він помітив людей, що розмовляли українською мовою. Він вернувся другого дня знов туди і знов їх зустрів.

З допомогою портрета з Ларуса він наче б то пізнав в одному з тих людей, яку шукав. Трохи згодом журнал «Українській Вісти» надрукував фотографію Петлюри. Він купив собі цей журнал і персонально, що не помишався.

Він почав єсвідувати за ним по-дній і констатував, що той значиво був у сувроподі жидів або дочка-дівчини.

Тим часом, 25 травня, коло 13 години, коли він ставив побачув ресторана Шартье, на вулиці Расін, то побачив Петлюру, як той входить сам у ресторан. Рахуючи, що він не вийде раніше, ніж за три черті години, або за годину, він пішов у поштове бюро біля ратуші, написав списком на двох листах паперу кілька єсвід до своєї жінки про злочинство, яке збрився вчинити, писав у шематичній лист, приготувавши заздзедзі, аби повідомити її, що він мегити на Петлюрі за зертний програм. Цей лист він уклав з єсвідом на листок інтематичної кореспонденції, і арештовано його було знайдено у нього в поштованні під час трусу.

Він повернувся на вулицю Расін і, помітивши кілька хвилин, побачив отомана, як той виходив і стріляв у нього.

Післяте, під час єсвідета, він, з огляду на оборону, пробавив єсвідити особлібно зворотній характер свого вчинку.

Та всі приєтні зазначення, що під час останніх встрілів жертва лезала вже на землю, і що злочинець я єсно керував своєю зброєю на раненого, який кричав: «Боже мій, досить, досить!» здіймаючи руки з благанням.

З другого боку, єсвід пороку від кулі, яка попала в підборіддя, дозволило єсвідити на підставі висновків єсвідного лікаря, що стріла було зроблено згоря на нозі, що дозволяє думати, що п. Петлюра вше шав на землю, або припавши на коліна, коли дістав цей встріл.

Шварцбард напевно єсвідено, що він доконав злочинство з клястої відданістю, що ніхто його не намовляв, ніхто не допомагав, що він не мав жадного співзвикка. Ніхто навіть не знав про його план. Навіть жінка сама мала довідатися тільки з шематичного листа, посланого з поштового бюро біля Ратуші, кілька хвилин до злочинства.

Хоч по гіпотезу і доводиться прийняти з огляду на відсутність ринучих вестівідів з єсвідета в цьому напрямі, проте деякі обставини здаються менш єсвідими і викликають єсвідомі.

Наприклад, професор Коваль, особистий приятель Петлюри, повідомив, що будучи одного дня в Бульварі-Сен-Сейн, в кафе на розі бульвару Огелів і вул. Дандер-Родро, в товаристві з п. Петлюрою та поляком п. Левіцьким, він помітив чорного чоловіка, який вимовив тину, молодого чоловіка і єсвідувати жінку, які єсвідів за єсвідним єсвідомом, прислухавшись до їхньої розмови і єсвідували за ними. Петлюра просив своїх двох приятелів говорити тихіше, бо від якогось часу за ним єсвідують. При виході п. Коваль побачив велике чорне авто, яке єсвідилось біля останньої тропавої два чоловіки, що перед тим єсвідували були на себе його увагу, були єсвідивши разом з третім. Він чув як шофер єсвідав: «Жак, юни мє єсвід!».

Бувший отаман єсвідив тільки по єсвід в трамвай разом з п. Левіцьким.

П. Коваль ринуче єсвідав у Шварцбарді одного з цих трьох людей.

З другого боку, почотний штемель на шематичному листі, адресованому злочинцем жінці перед злочинством, подас, як це єсвідувалися листа 14 год тоді як злочинство було доконано о 14 т і й год. 15 хв., як і злочинці одразу було арештовано.

Щоб заперечити єсвідати, що він єсвідив сам послан листа, як він це каже, а не хотів єсвідити, треба приєсвідити і внявати справедливого гіпотезу помітня почотного урядовця, який приймає шематичні листи, щоб він на той час забув єсвідити п'ять хвилин, як того вимагає правило.

Чи він там не було, поместитись за минулі злочинства, попередити майбутній — такою була думка поєсти, а разом з тим і оборони, яка привела до цього дивно обумованого душоугубства.

Не дивлячись на зовнішній вигляд злочинності, ця система оборони надзвичайно хитра. Річ в тому, що вона заснована на твереннях не тільки позбавлених жадних донаків, але під папірою протиріччя, дбності. Поводився і ролі бунного президента Тимчасового Уряду на Україні були зовсім не ті, якими їх робить Шварцбард.

Далей од того, щоб бути антисемитом, він навпаки, завжди був «філософітом».

Обвинувачений сам допустив динних негодяків у своїх твереннях, коли, залишивши про неомбешену вину Петлюра в погромах, він потім задовольнився зявою сілцяхом, що він гадає, це головний отаман був Інстигатором цих погромів, бо вони мали місце тоді, як він був головою держави в армії.

Шкоди не було встановлено, щоб Петлюра організував, або навіть прийняв а байдужістю ці злочинні убивства, порушення законів людської совісти та цивілізації. Жадного точного факту, явного рішучого повідомлення не було подано для підтримки цього звинувачення, який заснований не тільки на дуже спірних домісках.

Що погроми сиріанців Україну під Тимчасовим Урядом, на чолі якого був Петлюра, це, на жаль, правда, і ніхто її не осорює.

Що ці побойки числом і зоретовідно перенесли попередні погроми, до певної міри традиційні для цього краю, це також правна річ. Принципу їх здебільшого треба шукати в страшний анархії, яка панувала в різних частинах бунної Російської Імперії і особливо на Україні.

З урядом Керенського і початком комуністичного режиму, загальна демобілізація російських армій, панула на території України величезну масу військ, яке стояло поблизу. Ці люди не були українцями, бо стара військова російська адміністрація мала за правило мобілізувати українців далеко від їхньої батьківщини.

Залишені на самих себе, позбавлені жадних засобів, вони дуже швидко почали грабувати неї багаті і родючі краї. Вони були першими авторами погромів, які мали в дбності далеко більше загальний характер, ніж українські погроми, і від яких страждало одиноким усе, як українське так і християнське населення.

Крім того, були озброєні банди, організовані під проводом анашторників, які грабували населення і робили такі самі насильства. Паренті, згідно де-яким відомостям, армія Денікина та червона армія не відступали, також, од цього значення.

Без сумніву, поляки, яких Петлюра був в теорії головним отаманом, поляки, а яких де-які називали «петлюрськими» зачинили також злочинними надзвичайними, і їхні повордження не можна виправдати анархічним станом краю, бо саме як вони були представниками порядку і влади і повинні були давати добрий приклад.

Проте, головному Отаманові, контролю якого був тільки здекує і накази якого часто не виконувались, було дуже тяжко, як навить і нещасливим військ, запобігти цим подіям, викликаним, на жаль, сучасними кон'юнктурами.

П. Олекс. Шульгин, бувший міністр Закордонних Справ Тимчасового Уряду дає перше пояснення, яке можна так резюмувати:

Нещасливий час, злидні і страждання підірвали ці певні рівниці, які від століть роз'єднуєтє селизна-козаки від жидів. Коляки дивилися своєю на населення, що майже виключно займалося торгівлею або допомагало великим земельним елассинам в керуванні великими маєтками, і в своїй простій таиринтишній думці, вони зле одржили жидів від землеволодіння, якого завжди визнакувачем і наслідником.

Большеніциальний уряд мав звичку, посилюючи чи то армію проти українців, чи то військову адміністрацію, на Україну, членів

«сеча» чи інших яких представників, включати в їх склад поріюючи велику кількість жидів.

Тимчасовим ці останні мали свою долю несповплирності російських комуністів у багатьох українців, і те підірвали, яке проти них уже мали, дуже від того зросло.

Така роз'єднаність між жидками з одного боку і селизнами та націоналістами, а другого, неминуче утворила цей сприятливий для розвинення погромів настрів.

З другого боку вона була бажаною пограм української незалежності і вони були заінтересовані в тому, щоб її підтримувати.

Треба додати, що армія, не мала регулярного постачання. І відьвою часто було примушено жити з населенням, яке добром чи чи силою мусіло безпосередньо забезпечувати її. Крім елементів населення підбурювали їх до грабунків, щоб дістатє награбаними. Часом, паренті, населення, обурене шим вимогам, стріляло на арьергарди поєли, і країнаї переселалі ставали неминучими.

Виключно сильний вираз жидівського шельменника п. Жаботинського, причина погромів десьти в антисемітизмі жидів.

З другого боку самий принцип віднощальності, зрештою в цім випадку цілком теоретичної, яка б піддала на Петлюра, повинно рішуче відступити перед лещем тої надзвичайної емерсії, яку він розвинув проти погромів, тих широтних, благородних і глибоко гуманітарних коментів, які він ретельно поширював серед своєї військової, тих мудрих заходів, які він ужив робити в надзвичайних обставинах, того непереривного напруження зусиль дозованих ним, для досягнення цієї мети.

З цією рідді наказів до армії, віднесених ним, у шельманні високого морального рівня, ганьблятьте позитивно заборонити ерації погромів, огосумити е і наказувати ерації кари для винуватців. Щоб зробити більше правдивий на козаки та щоб разом з тим знати їхніх до їхнього серця, він спершу нагадує їм логічну допомогу, яку жидівське населення дало молодій республіці, потім нагадує про спільні страждання на противі століть, проповідує братство народів на Україні, українського та жидівського. Текст та переклад цілком з його наказів знайходиться в досье, яке накази 4 липня 1919, 26 серпня 1919 11 жовтня 1920, декларативні Уряду 12 жовтня 1919, накази Уряду з Кам'яний Подільського до громадян та робітників жидів на Україні з серпня 1919 і паренті звинувачення до українського народу з статки 18 березня 1921. Винуватих заведено до смерті і розстріляно.

Кожі погрому не можна було уникнути, уряд завжди допомагав жертвам: таким чином постановою 31 серпня 1919 до розпорядження міністерства Жидівських Справ а Деряжний Скарбинці видано два міліонні гришені для допомоги населенню міста Простіурова, яке постраждало від погрому.

Велика кількість прекрасних заходів свідчить про мудрість цього уряду.

1919 року він відновив закон національно-персональної автономії, яка надає широкі права національним меншиностям на Україні а насамперед жидкам.

Постановою 17 липня 1919 року утворено і організовано слідчу комісію, щоб розслідувати жидівські погроми, а після Простіурівського погрому було призначено спеціальну комісію. До цього треба додати утворення корпусу державних инспекторів в армії, які мали широкі права і серед яких були і жиди. В Уряді жидів складані а 15 Генеральних Секретарів був також секретарь по жидівських справах, вперше друкується урядом банкові білети по жидівському.

Неперервна напруженість його зусиль викинулася в багатьох обставинах. Крім цього, 19 липня 1919 в Кам'яний Подільський жидівське дезадаптація, п. Петлюра звинувачив своє тверде бажання робити всі зусилля, аби уникнути протияжидівських маніфестацій, освітлює ціліе еспіробілицтво, дає е ним армії, і просить їх утворити разом з шим бештавним, сиринкою мирному життю народів на Україні. Він ганьбить погроми.

Делегат Кап звинувачив, що делегати цілком підтримують уряд п. Петлюри і жидівського Міністра Кресоного.

Рабин Гутман, провідний делегатації, зан-

вазив, що вперше жид бере участь в уряді і протоколом урочище, разом з усіма делегатами: «Благословен той, хто покриває своєю честю народ єврей», додати, що відтепер він може з легким серцем пролазувати що молитву, бо навіть за царської Імперії, під більшовицьким режимом, він не міг її пролазувати.

Скоро потому, в осени 1919, уряд закликав високих осіб жидівського кола а метою утворити Інтернаціональну жидівське комісію для дослуду погромів на Україні. Поми порадили звернутись вперше до організації, ніж до осіб, і він поробив нові заходи у цьому напрямі: йому відповіли, що анархічний стан України не дозволяє прийняти його пропозиції.

Вел ті, хто були еспіробітниками Отамана зберегли пам'ять його благородних зусиль і більшість жидівських шельменників не осорюють його широти.

Еспіробітники його протестують гарче проти цього обвинувачення в антисемітизмі і потякуються в заинах, що він завжди був прихильним до жидів, був їхнім лояльним і ширим захисником. Де-які спомини цих, щоб надати це більше сили і точності своїм повідомленням, додати особисто переконуючі факти.

Старшина Української армії Василь Падалька, заинавак, що ці армії цілком раборонили на Воєнні жидівське населення від погромів, організованих р о с і я с ь к и м и ч а с т и н а м и.

Безшляхо, бувший Міністр Праці нагадує, що Президент доручив йому робити виследи, аби поєсти народів та армії, що погроми було гостро заборонено, і бувши особисто присутнім на цих вислєдах.

Олександр Удовиченко, бувший старшина російської армії, нагадує, що Головний Ооман заборони часто військовим вступати в містечка, де було багато жидів, щоб уникнути нагоди для насильств.

Паренті професор Станіславський звинувачив, що під час останнього елосістичного конгресу в Карлебаді, Петлюра доручив йому підтримувати пропозицію утворення автономії жидівського жандармерії на Україні.

Численні жидівські шельменники томо і справедливо оцінюють його роллю. Др. Вілліфорт писав, що відомі усіхки національної армії повернули зусидки український, уряд, життя і майно усіх були в огні.

П. Завваді відіас справедливості зусиллям Петлюри, і нігас його а тим, що він мав мудрість надати жидкам національних прав, а п. Жаботинський відомляється проказати Петлюра та його міністерів, «погромниками», себ то сторонами погромів.

Шварцбард отже не міг нічого замикнути своїй жертві в минулому!

Це зинуче не могло дати йому жадних підстав бити майбутнього. До того ж редактор «Трибуна» звинувачив, що ніколи не друкував жадної статті, яка б заинакала до погромів.

Тому отже, коли душоугубство, дозоване обвинуваченням, повинно здаватися динним у всяких обставинах, оно стає не арозумілим і глибоко ганебним в 1926 році, себ то тільки років шість того, як Петлюра відділює од влади, був вигнаним і далеко від рідного краю, жив ширим і сиромим життєм, у забуттю та байдужеті, які так швидко відуть за май олощівною славою.

Поняга до Франції, яка так ліберально прийняла його і дала йому французьку національність, повинна була б недовольити Шварцбардоті проливати на її землі і з певених речетей, зров швидки, яка була вже на схилі і давно відійшла від життя.

Паренті як не як, а ролі судді і шпалонтели ледче чи лачила суб'єктивні заведення по вказіме злодійство.

Шкарєвий нехайштричний догляд визнан його цілком відповідальним.

1906 року, живучи у Відню, він був заведенений на три місяці визинці за вказіме злодійство. Під той час він підтримував часті зносини а анархічними колами. Відбувшись в Австрії своєю кару, він переїхав на Угорщину, де, 1909 року, був арештований в Будапешті за порушення права власності. Проти нього було зроблено постанову про заборону осідку і згодом його було вислано.

Про відомості зібрані в Парижі, не можна сказати, щоб вони були йому не на користь.